

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV SLOVENSKEJ AKADEMIE VIED, v. v. i.

(E-mail: archeo@arhist.saske.sk; web: www.arhist.saske.sk)

ISSN 1338-332X

PRÍRODNÉ PROSTREDIA (časopis)

SLOVENSKÁ KULTURA (časopis)

- 2.1 Dejiny eklektickej nitranskej kultury na území Nitry (Jozef Bátor) 11
2.2 Národná nitranská kultura (Jozef Bátor) 11

OSÍDLENIE NITRY V STARŠEJ DOBE BRONZOVEJ

SÍDLISKÁ A POHREBISKÁ

- 2.4.1 Kovové ūdobia 14
2.4.2 Keramika z kamňa a kameniny 16
2.4.3 Koštiny a paralemy 18
2.4.4 Ľad 19
2.5 Pohreby rímskej nitranskej kultury (Jozef Bátor; Zuzana Felcanová; Jozef Vladár) 20
2.6 Hneď významné pohreby z obdobia rímskej kultury 20

Charakteristika Jozef Bátor – Zuzana Felcanová – Jozef Vladár

S príspevkami Ľudmily Illášovej a Ludmily Kaňákovéj 101

- 3.1 Dejiny eklektickej nitranskej a medzivojenskej kultury (Jozef Bátor; Zuzana Felcanová; Jozef Vladár) 104
3.2 Siedlisko v období eklektickej kultury a klasického ťažia 104
3.3 Typy a funkcie objektov 105
3.4 Keramika 105

- 3.5 Technická keramika 106
3.6 Kovové predmety 112
3.7 Koštiny predmet 113
3.8 Archeologické pozorovania z vrátien kultúr a z medzivojenských období 113

- 3.9 Charakteristika osídlenia na území Nitry v období eklektickej kultury (časená a klasická faza) 114
3.10 Siedliská medzivojenskej kultury (eklekticko-medzivojenská, klasická a novoká) 114
3.11 Objektové množstvo 114
3.12 Materiálna kultúra opevnených siedliek medzivojenskej kultúry 114

Publikácia vznikla s podporou Vedeckej grantovej agentúry Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky a Slovenskej akadémie vied
(projekt 1/0100/19 a projekt 2/0139/21)

- 1.10.1 Keramika 115
1.10.2 Technická keramika 115
1.10.3 Ďalšie predmety 115

- 1.10.4 Charakteristika opevnených siedliek medzivojenskej kultúry 115
1.10.5 Keramika 116
1.10.6 Technická keramika 116
1.10.7 Ďalšie predmety 116
1.10.8 Charakteristika opevnených siedliek medzivojenskej kultúry 116

Jozef Bátor – Zuzana Felcanová – Jozef Vladár

Osídlenie Nitry v staršej dobe bronzovej (sídliská a pohrebiská)

Nitra 2022

Archaeologica Slovaca Monographiae

Studia, Tomus XXXIII

Hlavný redaktor doc. PhDr. Matej Ruttka, CSc.

Recenzenti Mgr. Peter Barta, PhD.
doc. Mgr. Ondřej Chvojka, PhD.

Jazyková redaktorka Mgr. Daniela Fábiková

Anglický preklad Mgr. Viera Tejbusová

Počítačová sadzba Mária Kunová

Obálka Mgr. František Hříbal, PhD.

Tlač VEDA, vydavateľstvo SAV, Centrum spoločných činností SAV, v. v. i.,
Dúbravská cesta 5820/9, 841 04 Bratislava, www.veda.sav.sk

Distribúcia Archeologický ústav SAV, v. v. i.
Akademická 2, 949 21 Nitra
tel.: +421/37 6943 209
e-mail: nraukniz@savba.sk

Predná strana obálky Medené artefakty odkryté na pohrebisku Nitra-Čermáň (Archív AÚ SAV, v. v. i., foto J. Vladár); v pozadí kresbová dokumentácia sídliskového objektu 1, ktorý bol preskúmaný v Ponitrianskej galérii (Archív AÚ SAV, v. v. i., kresba M. Samuel).

Zadná strana obálky Hlinená nádoba z pohrebiska Nitra-Čermáň (hrob 52). Na jej povrchu autor obálky použil mapu súčasného centra mesta s archeologickými lokalitami zo staršej doby bronzovej (Archív AÚ SAV, v. v. i., foto nádoby J. Krátky).

© Archeologický ústav SAV, v. v. i., 2022

© Jozef Bátor – Zuzana Felcanová – Jozef Vladár

ISBN 978-80-8196-030-7

OBSAH

ÚVOD	7
1 PRÍRODNÉ PROSTREDIE (Jozef Bátor)	8
2 NITRIANSKA KULTÚRA (Jozef Bátor)	8
2.1 Dejiny výskumu nitrianskej kultúry na území Nitry (Jozef Bátor)	8
2.2 Sídliská nitrianskej kultúry (Jozef Bátor)	11
2.3 Pohrebiská nitrianskej kultúry (Jozef Bátor/Zuzana Felcanová/Jozef Vladár)	15
2.4 Typologicko-chronologická analýza materiálu nitrianskej kultúry (Jozef Bátor/Zuzana Felcanová/Jozef Vladár)	64
2.4.1 Keramika	64
2.4.2 Kovová industria	67
2.4.3 Artefakty z kameňa a kamenná surovina	76
2.4.4 Kostená a parohová industria	80
2.4.5 Iné	88
2.5 Pohrebny ríitus nitrianskej kultúry (Jozef Bátor/Zuzana Felcanová/Jozef Vladár)	89
2.6 Chronológia pohrebisk nitrianskej kultúry (Jozef Bátor/Zuzana Felcanová/Jozef Vladár)	99
2.7 Charakteristika osídlenia na území Nitry v období nitrianskej kultúry (Jozef Bátor)	100
3 ÚNĚTICKÁ A MAĎAROVSKÁ KULTÚRA (Jozef Bátor)	101
3.1 Dejiny výskumu sídlisk únětickej a maďarovskej kultúry na území Nitry	101
3.2 Sídliská únětickej kultúry (včasná a klasická fáza)	104
3.3 Typologicko-chronologická analýza materiálu zo sídliskových objektov únětickej kultúry	112
3.3.1 Keramika	112
3.3.2 Technická keramika	112
3.3.3 Kovové predmety	112
3.3.4 Kostený predmet	113
3.3.5 Artefakt pozostávajúci z vtáčich kostí a z medenej drôtenej industrie	113
3.4 Charakteristika osídlenia na území Nitry v období únětickej kultúry (včasná a klasická fáza)	113
3.5 Sídliská maďarovskej kultúry (úněticky-maďarovská, klasická a neskora fáza)	114
3.5.1 Opevnené sídliská	114
3.6 Materiálna kultúra opevnených sídlisk maďarovskej kultúry	123
3.6.1 Keramika	123
3.6.2 Technická keramika	131
3.6.3 Drobne predmety	132
3.7 Charakteristika opevnených sídlisk maďarovskej kultúry	134
3.8 Otvorené sídliská maďarovskej kultúry	136
3.9 Materiálna kultúra otvorených sídlisk maďarovskej kultúry	145
3.9.1 Keramika	145
3.9.2 Technická keramika	147
3.9.3 Drobne predmety	148
3.10 Charakteristika otvorených sídlisk maďarovskej kultúry	149

4 POHREBISKÁ ÚNĚTICKEJ A MAĎAROVSKÉJ KULTÚRY (<i>Jozef Bátor</i>)	153
4.1 Dejiny výskumu pohrebisk únětickej a maďarovskej kultúry na území Nitry	153
4.2 Pohrebiská únětickej kultúry (včasné a klasická fáza)	154
4.3 Pohrebiská maďarovskej kultúry (úněticky-maďarovská, klasická a neskorá fáza)	162
4.4 Typologicko-chronologická analýza materiálu z pohrebisk únětickej a maďarovskej kultúry	170
4.4.1 Keramika	170
4.4.2 Kovová industria	172
4.4.3 Iné	175
4.5 Pohrebny ríitus únětickej a maďarovskej kultúry	175
4.6 Chronológia pohrebisk únětickej a maďarovskej kultúry	180
5 OJEDINELÉ NÁLEZY BRONZOVÝCH PREDMETOV Z MLADŠIEHO A ZÁVEREČNÉHO ÚSEKU STARŠej DOBY BRONZOVEJ Z ÚZEMIA NITRY (<i>Jozef Bátor</i>)	184
6 CHARAKTERISTIKA OSÍDLENIA ÚZEMIA NITRY V STARŠej DOBE BRONZOVEJ (<i>Jozef Bátor</i>)	186
SETTLEMENT OF NITRA IN THE EARLY BRONZE AGE (SETTLEMENT SITES AND BURIAL GROUNDS) Summary	187
LITERATÚRA	193
PETROGRAFICKÁ ANALÝZA KAMENNEJ INDUSTRIE Z POHREBISKA NITRIANSKEJ KULTÚRY NITRA-ČERMÁŇ (<i>Ludmila Illášová</i>)	227
TRASEOLOGICKÁ A BALISTICKÁ ANALÝZA ŠIPEK Z POHŘEBIŠTĚ NITRANSKÉ KULTURY NITRA-ČERMÁŇ (<i>Ludmila Kaňáková</i>)	233